

Státní okresní archiv Klatovy

Újezdní školní rada Janovice nad Úhlavou

1873–1942

Inventář

EL NAD č.: 2144

AP č.: 637

Eva Ulrichová

Klatovy 2017

Obsah

Úvod:

I. Vývoj původce archiválií	3
II. Vývoj a dějiny archivního fondu	5
III. Archivní charakteristika archivního fondu	5
IV. Stručný rozbor obsahu archivního fondu	6
V. Záznam o uspořádání archivního fondu a sestavení archivní pomůcky	6
Seznam použitých pramenů a literatury	7
Příloha: Seznam použitých zkratk	8
Inventární seznam	9

Úvod

I. Vývoj původce archiválií

Místní školní rady se zřizovaly na základě zákona č. 48/1868 ř. z., kterým byla vydána pravidla o postavení školy k církvi. Dohlížely na dodržování školských zákonů a nařízení vyšších školských úřadů, na školní docházku a na chování žáků. Dále se staraly o finanční i věcné potřeby školy, včetně školních budov i pozemků. Členové místní školní rady byli voleni ze zástupců školy, obce a náboženských společností. Volební období trvalo tři roky.

Místní školní rada v Janovicích nad Úhlavou vznikla pravděpodobně podle uvedeného nařízení v roce 1868. Přesné datum vzniku se nepodařilo dohledat. V té době byla Obecná škola v Janovicích nad Úhlavou trojtřídní a byly k ní přiškoleny obce Janovice nad Úhlavou, Dubová Lhota, Hvízdalka, Ondřejovice, Rohozno, Spůle a Veselí. Školní budova byla postavena v roce 1858. V roce 1877 byla škola rozšířena o čtvrtou třídu, pro kterou bylo nutné zajistit školní místnost. Z toho důvodu zakoupila obec hospodářský dům čp. 32, v němž byla vybudována nová druhá školní budova.

Výnosem c. k. zemské školní rady ze dne 23. března 1887 byla místní školní rada vyzvána, aby podala žádost k c. k. Okresní školní radě v Klatovech o rozšíření školy o pátou třídu, což učinila dne 12. dubna 1887. Školu navštěvovalo 390 dětí. Zřízení páté třídy bylo povoleno, ale vyučování v ní bylo zahájeno až od ledna 1889. K tomuto účelu pronajala místní školní rada na jeden rok školní místnost v domě paní Polákové. Ve školním roce 1889–1890 pak nechala přestavět ve druhé školní budově tzv. kůlnu na prostornou vyučovací místnost, ve které bylo zahájeno vyučování od 16. září 1890. V této místnosti probíhalo vyučování až do roku 1911, kdy ji c. k. zemské školní rada výnosem ze dne 16. ledna 1911 nařídila uzavřít. Na základě výnosu bylo c. k. Okresní školní radou v Klatovech nařízeno místní školní radě najít vhodnou místnost, aby se v ní mohlo o začátku školního roku 1911–1912 vyučovat.

Místní školní rada se usnesla na své schůzi dne 17. února 1911, aby se postavila nová školní budova, proto požádala c. k. okresní školní radu o prodloužení vyučování ve stávající místnosti o jeden rok. Ta žádosti nevyhověla. Dne 29. srpna 1911 schválila místní školní rada na základě komisionálního řízení pronájem školní místnosti v domě pana Jana Zajíce čp. 20.

Po vzniku Československé republiky v roce 1918 došlo k rozpuštění místních školních rad k 31. prosinci 1920 vládním nařízením č. 605/1920 Sb., o místních radách školních a o místních výborech školních (pro školy menšinové). Nové místní školní rady a místní školní výbory (pro menšinové školy) byly voleny k 1. lednu 1921. Funkční období bylo čtyřleté, náplň činnosti zůstala stejná. Přímý dozor nad činností rady vykonávali okresní a zemští školní inspektoři.

V Janovicích nad Úhlavou byla nová místní školní rada ustanovena až 26. prosince 1921. V dalších letech probíhaly pravidelně volby do místní školní rady dle platných zákonů.

Na žádost obecního zastupitelstva podala místní školní rada žádost na zřízení měšťanské školy v Janovicích nad Úhlavou. Výnosem zemské školní rady ze dne 16. listopadu 1920 bylo povoleno otevření měšťanské školy s podmínkou, že bude spojena správou s obecnou školou a že do nové školy budou přijímány i děti z okolních obcí. Místní školní rada pronajala školní místnost v domě čp. 54 pro první třídu této školy, která byla otevřena 1. prosince 1920. Zapsáno bylo 70 žáků. V následujícím školním roce pronajala školní místnost pro druhou třídu v domě čp. 194. Třetí třída byla umístěna od školního roku 1922–1923 ve staré školní budově čp. 126.

Ve školním roce 1922–1923 byly školní místnosti umístěny v domech čp. 20, 32, 54, 126, 179 a 193, což bylo dost nepraktické. S ohledem na vysoké stavební náklady nové školní budovy zadalo obecní zastupitelstvo místní školní radě najít vhodný dům pro školní účely. Vybraný dům čp. 53, jehož cena byla 150000,- Kč, byl komisí okresního školního výboru uznán způsobilým pro vyučování pouze na dobu patnácti let. Při hlasování na schůzi místní školní rady ohledně bud' stavby nákladné nové školní budovy nebo zakoupení domu čp. 53 (který by musel být opraven), bylo nadpoloviční většinou odhlasováno postavení nové školní budovy. Projekt vypracoval architekt Václav Beneš z Klatov. Dne 21. prosince 1924 se na své schůzi místní školní rada usnesla, že realizaci stavby provede firma Václav Beneš a Ing. A. Kalbáč Praha. Vyučování v nové školní budově čp. 225 bylo zahájeno v září 1926.

V roce 1935 byl vydán zákon č. 233/1935 Sb., kterým se měnily a doplňovaly zákony o zřizování a vydržování veřejných měšťanských škol, o docházce do nich a o jejich správě, kterým se mimo jiné zřídil na místě dosavadní místní školní rady správní orgán společný pro školní obce i pro školní újezd, nazvaný újezdní školní rada. Rozšířen byl vládním nařízením č. 153/1937 Sb., o újezdních školních radách. K újezdu zdejší školy patřily obce: Janovice nad Úhlavou, Běhařov, Bezděkov s osadou Vítanou, Dolní Lhota, Dubová Lhota, Horní Lhota, Hvízdalka, Klenová, Koryta, Miletice, Rozhozno, Ondřejovice, Spůle s osadou Plešiny, Týnec, Vacovy, Veselí.

Na základě usnesení obecního zastupitelstva v Janovicích nad Úhlavou ze dne 21. května 1940, podala újezdní školní rada žádost na rozdělení správy školy na měšťanskou školu a obecnou školu s mateřskou školou. Zemská školní rada výnosem ze dne 26. července 1940 povolila rozdělení správy školy od 1. září 1940.

V období okupace bylo vládním nařízením č. 115/1941 Sb., o složení místních (újezdních) školních rad, ustanoveno, že členy místní školní rady jmenoval přednosta okresního úřadu. V Janovicích nad Úhlavou byli dne 2. července 1941 jmenováni noví členové újezdní školní rady. K další změně došlo v roce 1943, kdy se nařízením ministra školství č. 302/1943 Sb., o místní školské správě, zrušily místní školní rady. Jejich pravomoc přešla na starostu obce v sídle školní rady, nebo mohl být k tomuto účelu jmenován jiný člen obecní rady, v případě potřeby i jiná osoba (pověřený představený školní obce).

K obnovení místních školních rad v roce 1945 došlo na základě výnosu MŠO č. 96/1945 (pokyny o úřadování školních úřadů (orgánů) místní, okresní a zemské správy). Jejich činnost se řídila vládním nařízením z roku 1920. Dne 29. dubna 1946 se konala v budově školy ustavující schůze nové újezdní školní rady. Všichni členové složili slib do rukou okresního školního inspektora Josefa Rohana.

Činnost místních (újezdních) školních rad ukončil zákon č. 279/1949 Sb., o finančním hospodaření národních výborů, podle kterého byly od 1. ledna 1950 zrušeny školní obce. Jejich práva a závazky přešly na stát a finanční prostředky se staly součástí rozpočtu místního národního výboru v obci, v níž měla škola sídlo.

II. Vývoj a dějiny archivního fondu

Kde byly archiválie uloženy před předáním do archivu a kdy byly předány, se nepodařilo dohledat. Je možné pouze předpokládat, že byly předány před rokem 1998, protože archiválie škol v Janovicích nad Úhlavou byly do SOkA Klatovy předány dne 25. 5. 1998 – přír. č. 76/98, ale písemnosti Újezdní školní rady Janovice nad Úhlavou neobsahovaly.

III. Archivní charakteristika archivního fondu

Ve fondu jsou archiválie místní školní rady z let 1873–1935 a újezdní školní rady z let 1935–1942, celkový časový rozsah je 1873–1942. Jazykem archiválií jsou čeština a němčina (rozpočet). Archiválie jsou poškozeny prachem.

Při pořádání fondu došlo ke změně názvu z Místní školní rada Janovice nad Úhlavou nad Újezdní školní rada Janovice nad Úhlavou, což je poslední název původce.

Fond obsahuje 3 úřední knihy z let 1878–1940 a 1 karton spisů z let 1873–1942.

Při pořádání fondu nebyla provedena žádná vnitřní skartace.

Pořádání a inventarizace fondu proběhly podle vyhlášky č. 645/2004 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Dále podle Metodického pokynu ředitele SOA v Plzni pro zpracování archiválií a tvorbu archivních pomůcek čj. SOAP/006-0767/2010 a jeho dodatků čj. SOAP/006-1300/2014, Základních pravidel pro zpracování archiválií čj. MV-46913/AS-1/AS-2013 a Metodického pokynu Archivní správy MV v Praze čj. AS/1-2-2020/99.

Pro uspořádání archiválií daného archivního fondu bylo použito následující pořádací schéma:

- I. Úřední knihy
 - Správní knihy
- II. Spisový materiál
 - Spisy

IV. Stručný rozbor obsahu archivního fondu

Fond obsahuje 3 knihy zápisů ze schůzí z let 1878–1940, které poskytují přehled o složení místní a újezdní školní rady a její činnosti v daných volebních obdobích. Dále se zde nachází úřední korespondence s c. k. Okresní školní radou v Klatovech z let 1873–1876 a rozpočet na rok 1943 z roku 1942.

V. Záznam o uspořádání archivního fondu a sestavení archivní pomůcky

Archivní fond zinventarizovala v roce 2016 a archivní pomůckou opatřila v roce 2017 ve Státním okresním archivu Klatovy Eva Ulrichová.

V Klatovech 23. 3. 2017

Eva Ulrichová

Seznam použitých pramenů a literatury

SOkA Klatovy, fond *Národní škola Janovice nad Úhlavou*, knihy inv. č. 443–446.

SOkA Klatovy, fond *Masarykova základní škola Janovice nad Úhlavou*, kniha inv. č. 212.

SOkA Klatovy, fond *Národní škola Horažďovice*, kniha inv. č. 271.

SOkA Klatovy, fond *Místní národní výbor Janovice nad Úhlavou*, kniha inv. č. 1.

Říšský zákoník (Reichsgesetzblatt). Vídeň: c. k. dvorní a státní tiskárna, 1868.

Sbírka zákonů a nařízení státu československého. Praha: Státní tiskárna, 1920.

Sbírka zákonů a nařízení státu československého. Praha: Státní tiskárna, 1935.

Sbírka zákonů a nařízení Protektorátu Čechy a Morava. Praha: Tiskárna Protektorátu Čechy a Morava, 1941.

Sbírka zákonů a nařízení Protektorátu Čechy a Morava. Praha: Tiskárna Protektorátu Čechy a Morava, 1943.

Sbírka zákonů a nařízení republiky Československé. Praha: Státní tiskárna, 1949.

Věstník ministerstva školství a osvěty. Praha: Státní nakladatelství, 1945.

JANÁK Jan, HLEDÍKOVÁ Zdeňka, DOBEŠ Jan. *Dějiny správy v českých zemích od počátků státu po současnost*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2005.

TOPINKA, Jiří a kol. Příspěvek k pořádání školských fondů, *Archivní časopis*, 2008, roč. 58, č. 2.

Příloha: Seznam použitých zkratek

AP	archivní pomůcka
AS	archivní správa
bm	běžný metr
c. k.	císařsko-královský
čj.	číslo jednací
čp.	číslo popisné
EL NAD	evidenční list Národního archivního dědictví
evid. jedn.	evidenční jednotka
inv. č.	inventární číslo
kar	karton
MŠO	Ministerstvo školství a osvěty
MŠR	místní školní rada
MV	Ministerstvo vnitra
OŠR	okresní školní rada
přír. č.	přírůstkové číslo
roč.	ročník
ř. z.	říšský zákoník
Sb.	sbírka zákonů
SOAP	Státní oblastní archiv v Plzni
SOKA	státní okresní archiv
ukn	úřední kniha
ÚŠR	újezdní školní rada

Inventární seznam

Inv. č.	Obsah	Časový rozsah	Evid. jedn. č.
---------	-------	---------------	----------------

I. Úřední knihy

Správní knihy

1	Zápisy ze schůzí MŠR (8. 10. 1878 – 17. 6. 1900)	1878–1900	ukn 1
2	Zápisy ze schůzí MŠR (30. 9. 1900 – 6. 7. 1924)	1900–1924	ukn 2
3	Zápisy ze schůzí MŠR a ÚŠR (20. 7. 1924 – 22. 12. 1940)	1924–1940	ukn 3

II. Spisový materiál

Spisy

4	Úřední korespondence – OŠR	1873–1876	kar 1
5	Rozpočet školního újezdu	1942	kar 1

Název archivní pomůcky:	Újezdní školní rada Janovice nad Úhlavou
Značka archivního fondu:	ÚŠR Janovice nad Úhlavou
Časové rozmezí:	1873–1942
Počet evidenčních jednotek:	5 (3 úřední knihy, 1 karton)
Počet inventárních jednotek:	5
Rozsah v bm:	0,13
Stav ke dni:	23. 3. 2017
Zpracovatel archivního fondu:	Eva Ulrichová
Zpracovatel archivní pomůcky:	Eva Ulrichová
Počet stran:	11
Počet exemplářů:	4
Schválil:	Mgr. Pavel Havlovič dne 23. 3. 2017 – čj. SOAP/040-0264/2017